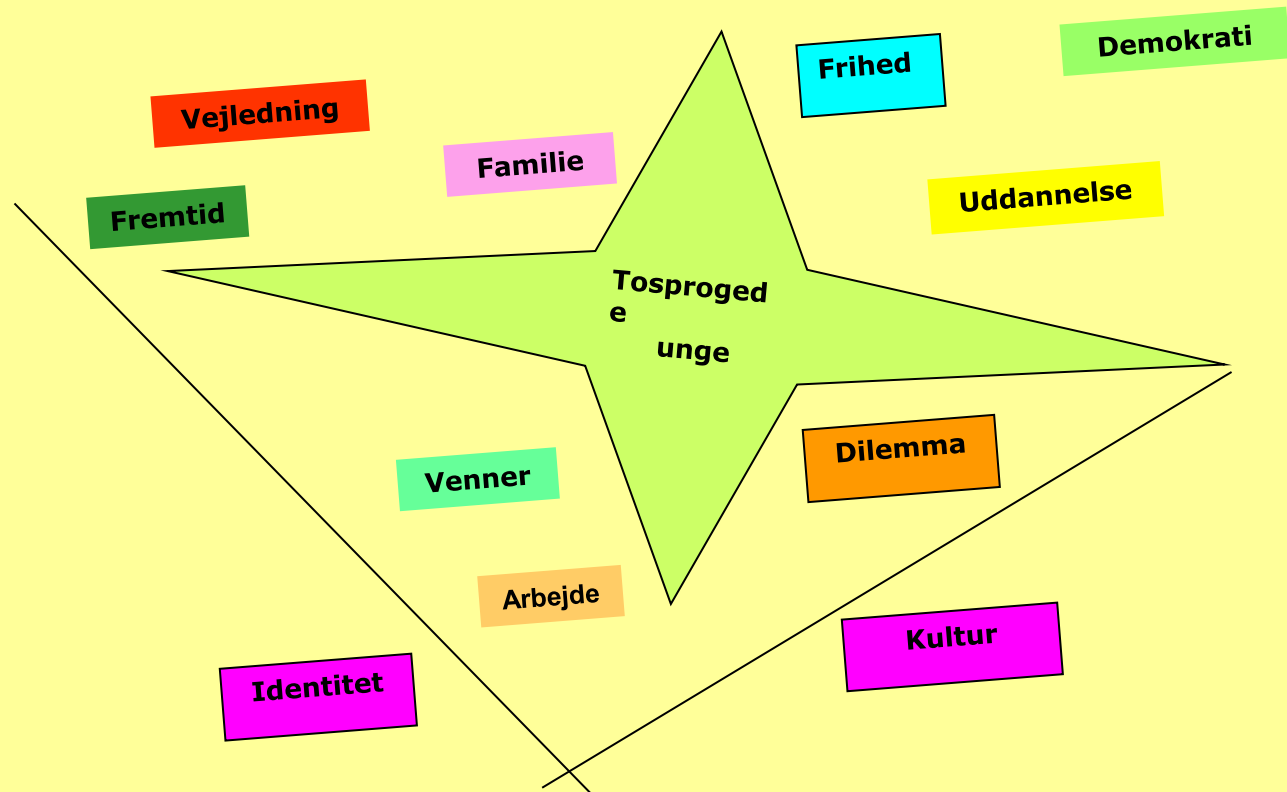

Vejledning af tosprogede unge

Reza Sedighishiraz

UU-vejleder

Tlf.: 5139 3216

u-rs@uu-nord.dk

www.uu-nord.dk

Kommunikation

"For i sandhed at kunne hjælpe en anden må jeg forstå mere end han, men dog vel først og fremmest forstå det han forstår. Når jeg ikke gør det, så hjælper min mere-forståen ham slet ikke."

(Søren Kierkegaard)

Hvem er de tosprogede børn/unge?

"Ved tosprogede børn/unge forstås børn/unge, der i deres hverdag har brug for to eller flere sprog

Ovenstående er den officielle definition på de tosprogede børn / unge i UU-Nord

UU-Nord's definition dækker børn både i blandede ægteskaber, hvor det ene sprog er dansk, og børn af indvandrere-/flygtningegrupper, hvor der i hjemmene er to sprog, modersmål og andet sprog, som ikke nødvendigvis er dansk.

Opvæksten

Multikulturel vejledning

Fødsel

Ingen forskel

Opvækst

Små forskelle

Skole

Store forskelle

Teenager

Markante forskelle

Danske unge

Ingen holdninger,
viden eller religion

Selvstændighed.
"Ingen" kønsroller
"Ingen religion"
Rationel opdragelse

Stor mulighed for
støtte fra forældre
Tradition for
fritidsaktiviteter

Accept af kærester
Tradition for alkohol og fester
Frihed under ansvar
Frit valg af ægtefælle

Indvandrere unge

Ingen holdninger,
viden eller religion

Uselvstændighed.
Udtalte kønsroller
Megen religion
Følelsesstyret opdragelse

Lille mulighed for hjælp
fra forældre
Ingen tradition for
fritidsaktiviteter

Ingen accept af kærester
Ingen tradition for alkohol og fester
Forældredominans og traditionelle
familieroller uden ansvar
Tvangsægteskab

Konsekvens

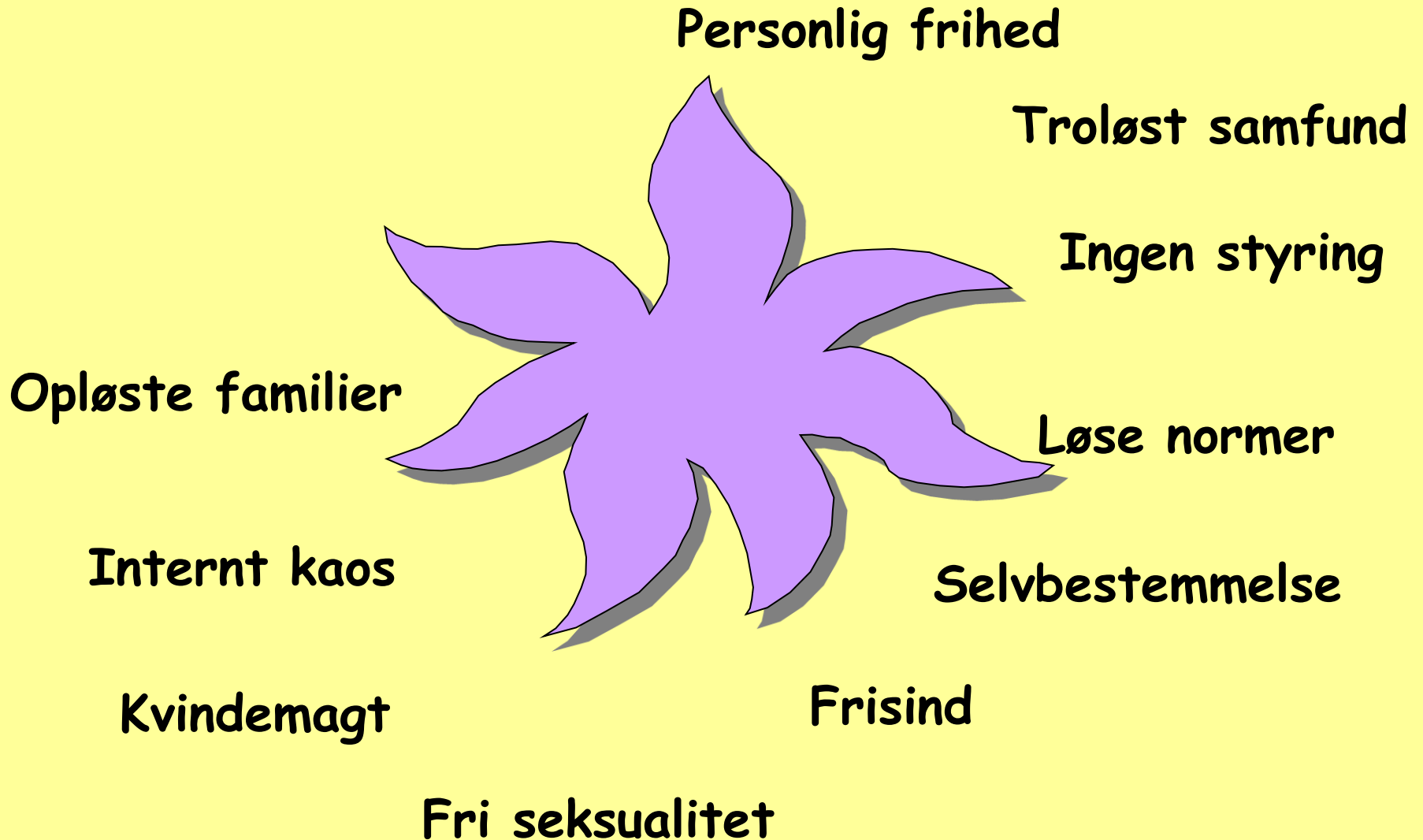
Ingen konflikter

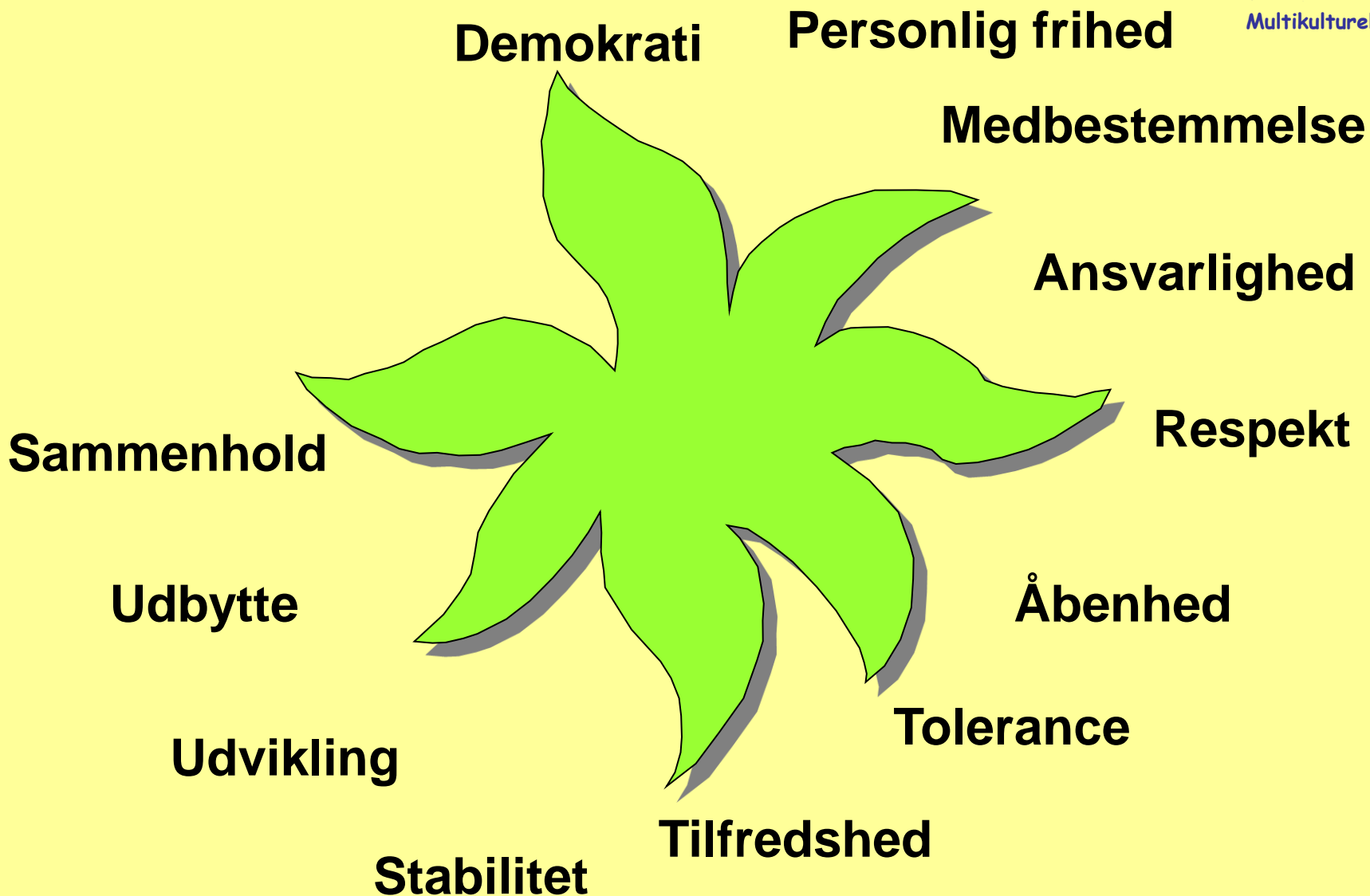
Begrænsede konflikter

Hyppige konflikter

Konstante konflikter

Etniske forældres syn på det vestlige demokrati

Dialogkultur

Åben dialogkultur

- Pædagogisk opdragelse
- Debat
- Taler om problemer
- Bedre forståelse for andre
- Afreagerer
- Løser problemer via dialog

Lukket dialogkultur

- Hierarkisk opdragelse
- Minimal debat
- Taler om "ufarlige" emner
- Lidt forståelse for andre
- Indre spændinger og sladder
- Løser problemer via trusler/vold

Samfund

Det kollektive samfund

- Kollektive handlinger
- Gammeltradition og passivitet
- De ældre (faderen) bestemmer
- Religionsbestemt kultur
- Familiær socialisering
- Totalitært samfund
- Kønsadskillelse
- Manglende frihedstraditioner

Det multikulturelle samfund

- **Demokrati**
-
- **Selvstændighed**
- Nye kompetencer
- **Bedre liv**
- **Ligeværd**
- **Forståelse**
- **Erkendelse**
- **Individualitet**
- **Frihed**
- **Adskillelse af religion/politik**

Det individuelle samfund

- Individualistiske handlinger
- Selvstændighed/medansvar
- Kender sine rettigheder
- Adskillelse af religion/politik
- Samfundssocialisering
- Frihedstraditioner
- Kønsligestilling
- Demokrati

Usynlige blokeringer

Danske unge

- Frygter det ukendte
- Er bange for at miste job, penge og status
- Har berøringsangst
- Har ringe viden om den fremmede kultur

Indvandrere unge

- Frygter det ukendte
- Er bange for at miste identitet
- Har berøringsangst
- Har ringe viden om den danske kultur

Vejledningsprocessen er en udfordring for den unge tosprogede

- Vejledningsprocessen er oftest individuelt tilrettelagt
- Men for den unge tosprogede er valget af uddannelse ofte et familieanliggende
- Uddannelsesvalget har ofte meget stor betydning for familien
- Forældrene har ofte få erfaringer med uddannelsessystemet
- Forældrene har ofte ingen eller meget kort skolebaggrund

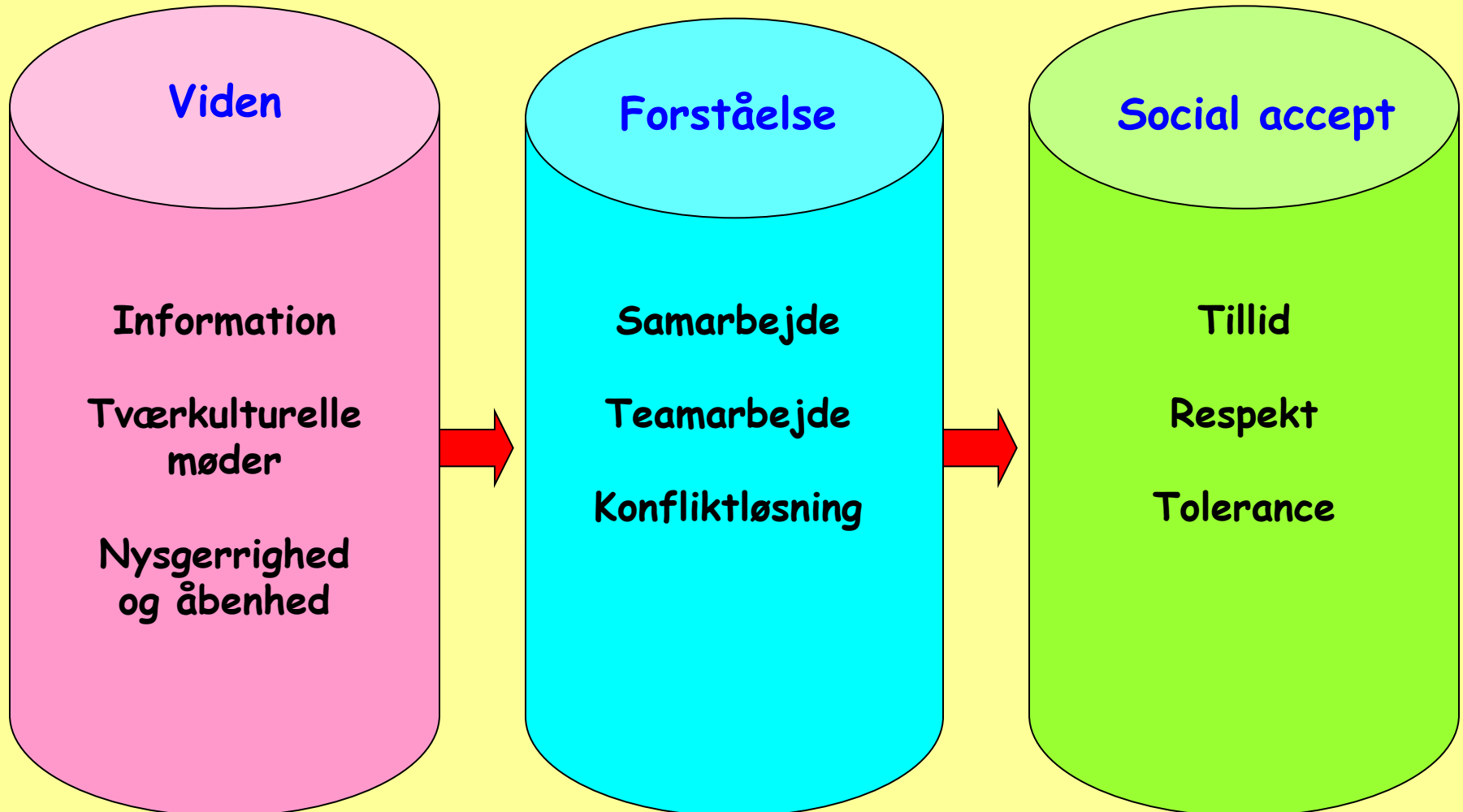
Vigtige punkter under vejledning

- Familieliv
 - Skolegange, uddannelse, arbejde
 - Organiseret fritidsliv, klubber, foreninger
 - Uorganiseret fritidsliv, venner, kæreste
-
- Det er meget vigtigt, at man fokuserer på unges stærke sider.
 - Tro på ham/hende
 - Giv dem omsorg
 - Giv ham/hende erkendelse
 - Vis dem lys i den anden ende af tunnelen
 - Fortæl og vis dem den virkelige verden/ ikke falske håb
 - Lav konkrete aftaler
 - Lad dem forstå, at der er konsekvenser for deres handlinger

Udfordringen for vejlederen

- Empati og interkulturel kompetence
- Viden om tosprogede og deres livsvilkår
- Opmærksomhed på den unges integrationsproces
- Opmærksomhed på den unges valgkompetence
- Inddragelse af forældre

Parametre i vejledningsprocessen

Vejledningstilbud - eksempler

- hvilke uddannelser unge kan vælge
- de enkelte uddannelsers opbygning og adgangskrav
- hvilke muligheder de forskellige uddannelser giver for videreuddannelse og jobmuligheder
- mulighederne for at skifte fra en uddannelse til en anden
- andre muligheder, hvis den unge ikke er i arbejde eller under uddannelse
- hvor unge kan henvende sig for at få hjælp til praktiske eller personlige problemer
- praktikmuligheder
- alternativ skolegang og visitation til produktionsskoler
- valg af efterskole/højskole/ungdomshøjskole
- udarbejdelse af uddannelsesplan
- voksenuddannelsescentrene (VUC)
- mulighed for tolkebestand

- At vise omsorg og medfølelse i forhold til det kulturelle skift, som de unge har været igennem.
- Ikke at undervurdere de tosprogede unges ressourcer og kvalifikationer, blot fordi de ikke har kommunikativ kompetence.
- Ikke at dømme eller fordømme de unges kultur og opfattelse af verden.
- At anerkende deres personlige potentiale og deres anstrengelser for at opnå succes og dermed deres bidrag til at andre kan få øjnene op for de multikulturelle kvaliteter.
- Ikke at overvurdere en manglende evne til at forstå nuancer på majoritetskulturens sprog. Frustrationer over værtskulturens sprog, nonverbale udtryk og sociale leveregler afslører ofte de underliggende værdier, verdensopfattelse, tankeprocesser og kulturelle symboler.
- At bruge oplevelser til at hjælpe de unge med at klargøre de konflikter, de slås med.
- At hjælpe de unge med at nå frem til en sund integration af deres to-kulturelle oplevelser.

De uformelle barrierer for medborgerskab

- Kommunikationen er en af de største barrierer
- Forskellige referencerammer
- Vi taler forbi hinanden
- Øget mistillid til autoriteter og systemet
- Misforstået hensynsfuldhed kan føre til krævermentalitet
- Rettigheder og pligter
- Berøringsangst
- Ingen politik om tosprogede børn/unge

Nogle af vejlederens roller

- Forventning om samarbejde
- Vær tydelig
- Hvilke fordele er der (eksempler)
- Fortæl om konsekvenserne (eksempler)
- Forhold jer til nuværende og evt. uforudsete problemstillinger
- Lav en fælles strategi
- Følg op

Multikulturel vejledning

Hvorfor forældrevejledning?

- Kulturmødet
- En indføring i dansk uddannelsestradition
- Familien er den vigtigste vejleder
- Folkeskolelovens intentioner
- Kvalitet og synlighed i vejledningen
- Nødvendighed i et komplekst og uoverskueligt samfund

Særlige forhold, der gør sig gældende for tosprogede, bl.a.:

- Kultur
- Religion
- Forældres uddannelsesmæssige forhold
- Dreng/piger
- Sprog

Flere undersøgelser viser, at indvandrere og flygtninge vil forholde sig til:

- social ulighed og forhold til autoriteter - også kaldet magtdistance
- forholdet mellem den enkelte og gruppen - kollektivitet og individualitet
- opfattelse af maskulinitet og femininitet
- usikkerhed i forbindelse med kontrol af følelser f.eks. frygten for det ukendte eller de fremmede, kaldet usikkerhedsundvigelse

Kulturchok i faser

1. Den første fase er faser før afrejsen, forberedelsen på mødet med en ny kultur, både praktisk og følelsesmæssigt.
2. I Anden fase, "turistfasen", vil den rejsende begejstres over alt det nye og spændende i den nye kultur.
3. I tredje fase går man langsomt fra denne passive iagttagelse til at være aktiv deltager i den fremmede kultur. Denne fase opleves i begyndelsen ofte frustrerende, man bliver misforstået og man begynder at føle hjemve. Efterhånden begynder personen at acceptere vanskelighederne ved den flerkulturelle situation, men har samtidig også en ambivalent følelse af lyst til at tilegne sig den nye verden og angst for at miste sin gamle verden.
4. Denne vaklende balancegang ender brat i et fald, som er kulturchokets fjerde fase. I denne fase oplever personen en pludselig ligegyldighed overfor sine omgivelser. Intet synes længere at have nogen værdi for personen, alting synes at flyde og tilværelsen føles meningsløs. En identitetskriser i egentlig patologisk forstand, dvs. en psykisk tilstand, der kan udvikle sig til en eller anden form for sindslidelse og som ofte er uforståelig både for hans værtsfolk og hans bekendte i hjemlandet. De fleste formår at komme igennem denne fase og kommer ind i den femte fase.
5. I denne fase får vedkommende følelsen af at føle sig til rette, man bliver mere i harmoni og forståelse med sine omgivelser og begynder endda at identificere sig med dele af den fremmede kultur. Det vigtigste i denne fase er en erkendelse af, at man er en fremmed i det fremmede på godt og ondt, og sådan vil det blive ved med at være. Nogle formår at udvælge og sammensætte værdier fra både den gamle og den nye kultur og derved opnå en personlig styrke.
6. Sjette fase i kulturchocket er den fase, som kun dem der efter lang tid vender hjem igen oplever. For at føle sig helt hjemme igen, må personen igennem alle faserne igen, men nu som en fremmed i egen kultur.